

Notitie / Memo

HaskoningDHV Nederland B.V.
Transport & Planning

Aan: Bestuursdienst Ommen-Hardenberg
Van: Dorien Grote Beverborg, Sander Teeuwisse
Datum: mei 2017
Kopie: Femke Baarslag, Caroline Winkelhorst
Ons kenmerk: T&PBF3107-103-102N001F0.1
Classificatie: Open

Onderwerp: M.e.r.-beoordelingsnotitie Marshoogte en De Cirkel

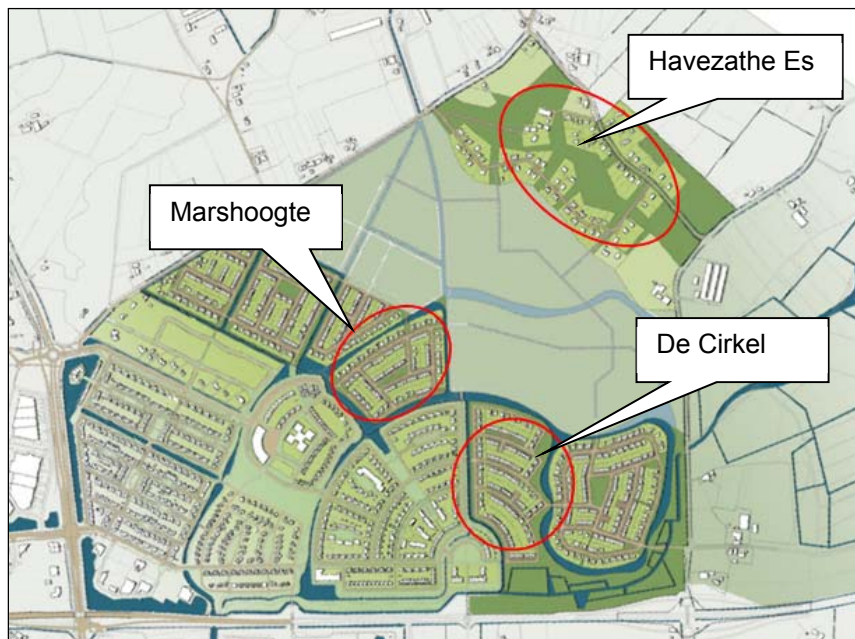
Aanleiding en doel

In 2008 is een structuurvisie opgesteld voor fase II van de woningbouwlocatie Marslanden in Hardenberg, voor deze structuurvisie is een plan-MER opgesteld. Thans wordt de concrete ontwikkeling van Marslanden II ter hand genomen, daartoe wordt als eerste het bestemmingsplan Marshoogte en De Cirkel vastgesteld. Zoals in de plantoelichting van het bestemmingsplan is aangegeven is voor dit bestemmingsplan geen project-MER nodig.

Met name met het oog op de toekomstige ontwikkeling van de andere delen van Marslanden II is middels een expert judgement-review deze m.e.r.-beoordelingsnotitie opgesteld. Met deze review wordt gelet op de criteria in bijlage III bij de Europese m.e.r.-richtlijn aangegeven of voor de totale ontwikkeling van Marslanden II al dan niet een noodzaak bestaat tot het opstellen van een project-MER.

Deze review wordt eveneens opgesteld omdat wellicht ook in beperkte mate woningbouw (maximaal 30) zal plaatsvinden ten noorden van de Havezateweg en er aldus in zoverre wordt afgeweken van het plangebied van de structuurvisie en het ten behoeve daarvan in 2008 opgestelde plan-MER.

De ontwikkeling van Marslanden fase II (130 hectare) betreft de realisatie van ca. 2.200 woningen met bijbehorende infrastructuur en voorzieningen. Marslanden fase II bestaat uit een aantal deelgebieden: Marshoogte en De Cirkel en (een deel van) Havezathe Es, zie figuur 1, zijn de gebieden die als eerste tot ontwikkeling komen. De eerste gebieden bieden naar verwachting voldoende ruimte om de komende 5 jaar in de behoefte aan woningen te voorzien. In Marshoogte en De Cirkel worden maximaal 400 woningen gebouwd, terwijl in Havezathe Es enkele tientallen woningen zijn voorzien.

Figuur 1. Ligging deelgebieden

In 2008 is een structuurvisie opgesteld voor fase II van de woningbouwlocatie Marslanden in Hardenberg. Thans is de uitwerking van de structuurvisie aan de orde. Om te beginnen wordt een bestemmingsplan voorbereid voor de (deel-)locaties Marshoogte en De Cirkel. In een later stadium worden naar verwachting nog een of meer andere bestemmingsplannen opgesteld voor het gebied.

Potentiële effecten

- **Archeologie en cultuurhistorie:** In het plangebied bevinden zich geen rijks- danwel gemeentelijke monumenten. Voor het overige zijn er binnen het plangebied geen cultuurhistorische waarden aanwezig die een belemmering vormen voor de uitvoerbaarheid van het plan. Het grootste deel van het plangebied heeft een lage archeologische verwachtingswaarde. Op een aantal plekken in het gebied is sprake van een middelhoge verwachtingswaarde en op de Havezathe Es is sprake van een hoge archeologische verwachtingswaarde. Hier bevindt zich ook een archeologisch monument (Eugenboersdijk). De gebieden met een archeologische (verwachtings)waarde zullen worden beschermd door een archeologische dubbelbestemming op te nemen in het bestemmingsplan.
- **Bodem:** in het verleden zijn diverse bodemonderzoeken uitgevoerd in het plangebied. Hoewel de onderzoeken ouder zijn dan 5 jaar, hebben in de tussentijd geen bodembedreigende activiteiten plaatsgevonden die negatieve effecten hebben op de bodemkwaliteit. De gronden zijn al die tijd agrarisch in gebruik geweest.
- **Water:** over de toekomstige waterstructuur en de realisatie ervan is inmiddels een convenant tussen de gemeente Hardenberg en het Waterschap Vechtstromen opgesteld. De noodzakelijke maatregelen om ongewenste effecten¹ te voorkomen zullen worden verankerd in het bestemmingsplan.
- **Natuur – gebiedsbescherming:** het plangebied ligt niet in of direct naast gronden die tot het Natuurnetwerk Nederland (NNN) behoren. Een uitzondering geldt voor de Molengoot. Deze watergang, tevens aangemerkt als waardevolle waterloop in het kader van de Kaderrichtlijn Water, zorgt voor de ontwatering van het gebied. De Molengoot zal in het kader van de planontwikkeling

¹ Actualisatie Wateropgave Marslanden II Hardenberg, Arcadis, 25 februari 2015

worden vergraven. De effecten daarvan zijn naar verwachting beperkt en kunnen worden gereguleerd in het kader van de Watervergunning, die moet worden aangevraagd. De voorgenomen activiteit heeft geen negatief effect op de kernkwaliteiten en omgevingscondities van het NNN². In de directe omgeving van het plangebied zijn geen Natura2000-gebieden aanwezig. Het dichtstbijzijnde gebied is het 'Vecht en Beneden-Reggegebied'. Dit gebied ligt op ca. acht kilometer van het plangebied. Op wat grotere afstand liggen o.a. de Natura2000-gebieden Engbertsdijkvenen en IJterbeckerheide (D). Op dergelijke afstanden zijn geen belangrijke milieugevolgen van de woningbouwlocatie te verwachten.

- Natuur – soortenbescherming: op basis van het planMER behorend bij het Structuurplan Woningbouwlocatie Marslanden Fase II³, een nadere inventarisatie uit 2016⁴ en de gegevens uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) is het voorkomen van (nieuw) beschermde soorten beoordeeld. De botanische waarde van het gebied van het plangebied als geheel werd in 2008 als beperkt getypeerd. Hierbij zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Mede op basis hiervan en gezien het feit dat zich sinds 2008 in het (resterende deel van het) plangebied geen belangrijke ontwikkelingen hebben voorgedaan is het aannemelijk dat de voorziene woningbouw geen belangrijke gevolgen voor beschermde plantensoorten heeft. Langs de geplande watervoorzieningen zijn mogelijkheden voor de realisatie van soortenrijke vegetaties. Eveneens in 2008 en 2016 is vastgesteld dat in het plangebied uiteenlopende (niet beschermde) diersoorten voorkomen, zoals muizen, hazen, reeën, weide- en akkervogelsoorten, reigers, blankvoorn, rietvoorn en zilt. Op basis van de NDFF-data⁵ blijkt dat de eekhoorn voorkomt in het Engelandse bos, buiten het plangebied. Van de steenmarter zijn drie waarnemingen verspreid in het gebied bekend. De steenmarter heeft mogelijk een verblijfplaats in gebouwen in het plangebied. De steenuil komt voor ten oosten van de Vecht, er zijn binnen het plangebied geen waarnemingen bekend. Van de roek is een kolonie buiten het plangebied, langs de N34 bekend. De buizerd, sperwer, havik, huismus en boerenzwaluw zijn in het plangebied te verwachten, maar er zijn geen waarnemingen van deze vogels bekend. De gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn aangetroffen ter hoogte van Marslanden I en Engelandse Bos. Het plangebied is ook voor deze soorten geschikt. Bovengenoemde beschermde diersoorten zijn te beschouwen als algemene beschermde soorten. In de uitvoeringsfase is, ten behoeve van de ontheffingsaanvraag, nader onderzoek nodig naar het exacte voorkomen van beschermde soorten in het plangebied. Werkzaamheden die leiden tot verstoring/vernietiging van vogelnesten dienen buiten het broedseizoen plaats te vinden. Voor aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen van jaarrond beschermde nesten van bijvoorbeeld roofvogels en gebouwbewonende vogels moet een ontheffing aangevraagd worden en zo nodig vervangende nestplaatsen aangeboden worden. Eventuele aantasting van bestaande vliegroutes van vleermuizen kan worden gemitigeerd door de nieuwe groene (opgaande begroeiing en water) structuren die zijn voorzien. Aantasting van eventuele verblijfplaatsen in gebouwen en bomen moet gemitigeerd worden door het aanleggen van vervangende nestplaatsen. Ook dient te worden onderzocht welke functie de sloten in het plangebied hebben voor amfibieën en beschermde vissoorten, ondanks dat geen waarnemingen bekend zijn van het voorkomen van beschermde soorten. Zonodig dienen maatregelen te worden getroffen om te voorkomen dat dieren onnodig worden verstoord, verwond of gedood tijdens werkzaamheden. Daarbij kan worden gedacht aan het tijdig realiseren van nieuwe watergangen en het vangen en overzetten van amfibieën en vissen. Ook kan bij het dempen van sloten rekening worden gehouden met de mogelijkheden voor

² Quickscan natuurwaardenonderzoek Marslanden II in Hardenberg, Natuurbank Overijssel, Concept-rapportage d.d. 15 september 2016

³ Milieueffectrapportage (PlanMER) Structuurplan Woningbouwlocatie Marslanden Fase II, Arcadis, 8 februari 2008

⁴ Quickscan natuurwaardenonderzoek Marslanden II in Hardenberg, Natuurbank Overijssel, Concept-rapportage d.d. 15 september 2016

⁵ Geraadpleegd in mei 2017 voor de periode van de afgelopen 5 jaar

dieren om uit te wijken naar andere watergangen. Door deze maatregelen zijn belangrijke milieugevolgen te voorkomen en kan een ontheffing verkregen worden.

- Geluid: de belangrijkste geluidbron in (de omgeving van) Marshoogte en De Cirkel is het wegverkeer op de N34. Uit de geluidberekeningen⁶ blijkt dat de geluidbelasting op de woningen die het dichtstbij de N34 liggen, circa 50 dB zal bedragen. Voor deze woningen zal een (beperkte) hogere grenswaarde worden vastgesteld. Bij de overige woningen en deelgebieden zal voldaan worden aan de voorkeurgrenswaarde van 48 dB. Er zal daardoor geen sprake zijn van grote aantallen geluidgehinderden.
- Luchtkwaliteit: langs provinciale wegen geldt een zone van 50 meter, waar binnen geen gevoelige bestemmingen geprojecteerd mogen worden. Marslanden II ligt buiten een zone van 50 meter van de N34, waarbinnen geen gevoelige bestemmingen geprojecteerd mogen worden. De NO₂-, PM₁₀- en PM_{2.5}-concentraties langs de wegen voldoen ruimschoots aan de grenswaarden.⁷ De concentratieniveaus liggen net onder de niveaus van de WHO advieswaarden die voor PM₁₀ en PM_{2.5} aanzienlijk strikter zijn dan de EU-grenswaarden. Het realiseren van maximaal 500 woningen zal leiden tot een beperkte toename van het aantal voertuigbewegingen per etmaal⁸ waardoor ook de luchtkwaliteit beïnvloed kan worden. Dit effect zal naar verwachting zeer gering zijn en daarmee zullen de effecten op gezondheid ook zeer gering zijn⁹.
- Veehouderijen (geur/endotoxine): de geplande ontwikkeling heeft geen gevolgen voor geurhinder, woningen zijn geen bron van geurhinder. Wel bevinden zich in de omgeving van het plangebied diverse intensieve veehouderijen. Deze veehouderijen brengen ook een zekere geuremissie met zich mee. Het beleidskader voor het aspect geur in relatie tot veehouderijen wordt gevormd door de Wet geurhinder en veehouderij en de gemeentelijke Verordening geurhinder en veehouderij van de gemeente Hardenberg. Figuur 2 toont de geurhindercontouren van bedrijven in de omgeving van het plangebied¹⁰.

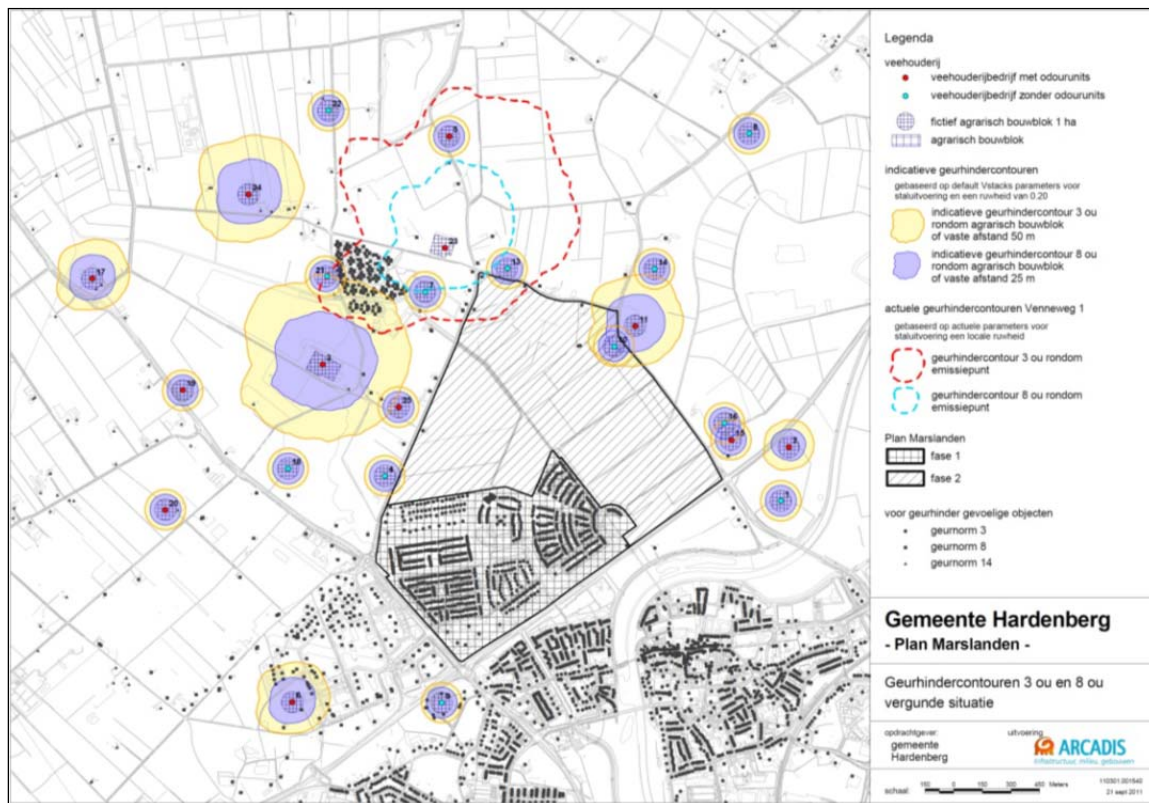
⁶ Akoestisch onderzoek Marslanden Fase II te Hardenberg, Buijvoets Bouw- en Geluidsadviesing, 3 oktober 2016

⁷ Monitoringstool (www.nsl-monitoring.nl/viewer, Monitoring NSL 2016). In 2015 bedroegen de maximale NO₂ concentratie ter hoogte van het studiegebied is ca. 21 µg/m³, de hoogste PM₁₀ concentratie is bijna 18 µg/m³, PM_{2.5} concentraties zijn maximaal 10 µg/m³. In deze waarden is de bijdrage van veehouderijen meegenomen.

⁸ Bij een aanname van vier voertuigbewegingen per woning per dag betekent dit 2000 voertuigbewegingen per dag verspreid over de verschillende ontsluitingswegen. De bijdrage kan als niet in betekenende mate worden aangeduid.

⁹ Voor luchtkwaliteit kan geen niveau worden vastgesteld waarbij geen gezondheidseffecten optreden.

¹⁰ Actualisatie geurhindercontouren plangebied Marslanden Hardenberg Augustus 2011, Arcadis, 27 september 2011

Figuur 2. Geurhindercontouren rond veehouderijen

Uit de figuur blijkt dat de geurhindercontouren niet overlappen met het plangebied Marshoogte en De Cirkel. De geurhindercontouren overlappen wel deels met het plangebied Havezathe Es. Met de invulling van het plan voor Havezathe Es wordt rekening gehouden met de aanwezige geurhindercontouren, door geen geurgevoelige objecten te plannen binnen de contouren. Veehouderijen kunnen bijdragen aan de verspreiding van endotoxine en andere bio-aerosolen¹¹. De afstand waarover deze verspreiding kan plaatsvinden is sterk afhankelijk van de omvang van de veehouderijen. Uit onderzoek van Livestock Research¹² blijkt dat de geurcontour over het algemeen groter is dan de contour waarbij mogelijke hinder van endotoxine verwacht kan worden. Aangezien de geurcontouren maar deels overlappen met het plangebied en met de invulling van het plan voor Havezathe Es rekening wordt gehouden met de geurhindercontouren, kan de conclusie ook getrokken worden voor hinder door endotoxinen.

- **Externe veiligheid:** in de nabijheid van het plangebied bevinden zich twee mogelijke risicobronnen, te weten Ponypark City en de N34. Ponypark City aan de Doozemansteeg is een vakantiepark. Binnen deze inrichting bevindt zich een opslagtank voor 1000 liter chloorbleekloog en 200 liter zwavelzuur. Voor deze opslagtank geldt een risicoafstand van 60 meter. Het plangebied bevindt zich buiten deze risicocontour. Over de N34 vindt transport van gevaarlijke stoffen plaats. Uit onderzoek is gebleken dat er geen 10^{-6} -risicocontour langs de N34 ligt. Het groepsrisico neemt door de ontwikkeling van Marshoogte en De Cirkel en Havezathe Es in geringe mate toe, maar blijft een factor 100 kleiner dan de oriëntatiewaarde¹³.

¹¹ Bio-aerosolen kunnen omschreven worden als in de lucht zwevende deeltjes (fijn stof of kleine druppeltjes) die micro-organismen, waaronder ziektekiemen, bevatten. (A. Winkel en I.M. Wouters (eindredactie), T.J. Hagens, D.J.J. Heederik, N.W.M. Ogink, I. Vermeij, Additionele maatregelen ter vermindering van emissies van bioaerosolen uit stallen: verkenning van opties, kosten en effecten op de gezondheidslast van omwonenden, Livestock Research Rapport 949, 2016.)

¹² J.J. Erbrink, D.J.J. Heederik, N.W.M. Ogink, A. Winkel, I.M. Wouters, Emissies van endotoxinen uit de veehouderij: emissiemetingen en verspreidingsmodellering, Livestock Research Rapport 959, 2016

¹³ Externe veiligheid uitbreidingswijk Marslanden II te Hardenberg, AVIV, 7 oktober 2016

Conclusie

In deze memo heeft een expert judgement plaatsgevonden van de noodzaak om een milieueffectrapport voor de woningbouwplannen op Marslanden II te Hardenberg op te stellen.

Geconstateerd is dat de voorgenomen woningbouw geen nadelige effecten heeft op beschermde gebieden (milieubeschermingsgebieden, Natuurnetwerk Nederland, Natura2000). Ook zijn effecten van de woningbouw op luchtkwaliteit uitgesloten dan wel zeer gering. Risico's op milieueffecten doen zich voor t.a.v. archeologie, water, natuur (soortenbescherming), geur en gezondheid. Voor elk van deze aspecten zijn maatregelen voorzien om de effecten doeltreffend te verminderen.

Conclusie is dat de gewenste ontwikkeling niet tot belangrijke milieugevolgen zal leiden. Een formeel milieueffectrapport zoals bedoeld in de Wet milieubeheer is daarmee niet nodig.